2 ధన్యుడు

- పరవస్తు చిన్నయసూరి

చదవండి - ఆలోచించి చెప్పండి.

లఘుపతనకుండు మంథరునితో నిట్లనియె. చెలికాండా! యీ మూషిక రాజును నీవు మిక్కిలి సమ్మానింపుము. ఇతండు పుణ్యకర్ములలోపల ధురీణుండు, గుణరత్నాకరుండు, హిరణ్యకుండనువాండు. ఈతని గుణములు శేషుండు సహితము వర్ణింపజాలండు. నే నేపాటివాడను - అని పలికి మొదటి నుండి హిరణ్యకుని వృత్తాంతము సర్వము వినిపించెను. అంతట మంథరుండు 'హిరణ్యకుని మిక్కిలి సమ్మానించి యిట్లనియె "హిరణ్యకా! నీవు నిర్జన వనమునందు వాసము చేయుటకు నిమిత్తమేమి? చెప్పుము" అని యడిగెను. హిరణ్యకుండిట్లనియె.

ప్రశ్నలు:

1. ఇలాంటి శైలిలో ఉన్న పాఠాలను చదివారా? లేదా? (ఈ రూపంలో ఉన్న మీకు తెలిసిన పుస్తకాల పేర్లు చెప్పండి.)
2. మంథరుడు ఎవరి వృత్తాంతాన్ని వినిపించాడు?
3. హిరణ్యకుని నివాసమెక్కడ?
4. హిరణ్యకుడు తన నివాసం గురించి ఏం చెప్పి ఉంటాడు?

ఉద్దేశం

మంచిమిత్రుల కలయిక మన జీవితాన్ని ఓ మలుపు తిప్పుతుంది. అందుకే ఎప్పుడూ సన్మిత్రులను పొందాలని పెద్దవాళ్ళు చెబుతుంటారు. సజ్జన సాంగత్యం ఎప్పటికీ మంచిదని చెప్పడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

పాఠ్యభాగ వివరాలు

ఈ పాఠ్యాంశం కథా ప్రక్రియకు చెందింది. సంస్కృతంలోని విష్ణుశర్మ పంచతంత్రం విశ్వవిఖ్యాతిగాంచింది. దాన్ని అనుసరించి అనేక గ్రంథాలు వచ్చాయి. వాటిలో లక్ష్మీనారాయణ పండితుడి 'హితోపదేశం' ఒకటి. దాని ఆధారంగా చిన్నయసూరి నీతిచంద్రికను తెలుగులో రచించాడు. ఇది గ్రాంథిక వచనంలో సాగుతుంది. పశుపక్ష్యాదులే పాత్రలుగా లోకరీతిని, నీతిని ప్రబోధిస్తూ కథనాలు సాగుతాయి. ప్రస్తుత పాఠ్యాంశం 'నీతిచంద్రిక'లోని మిత్రలాభం నుండి గ్రహించింది.

విద్యార్థులకు సూచనలు

- పాఠంలోని అర్థంగాని పదాలను పదవిజ్ఞానం లేదా నిఘంటువు ద్వారా తెలుసుకోండి.
- పాఠం ప్రారంభించడానికి ముందున్న ప్రవేశిక చదవండి. దాని ద్వారా పాఠంలో ఏముందో ఊహించండి.

రచయిత పరిచయం

(1809-1862)

పరవస్తు చిన్నయసూరి తమిళనాడులోని చెంగల్‌పట్టు జిల్లాలోని శ్రీపెరంబుదూరులో జన్మించాడు. మద్రాసులోని పచ్చయ్యప్పకళాశాలలో తెలుగుపండితుడుగా పనిచేశాడు.

'సూరి' అనేది ఈయన బిరుదు. సూరి అంటే పండితుడు అని అర్థం. తెలుగు, తమిళ, సంస్కృతాంగ్ల భాషలలో చిన్నయసూరి మంచి పండితుడు.

చిన్నయసూరి అక్షరగుచ్ఛము, ఆంధ్ర కాదంబరి, పద్యాంధ్ర వ్యాకరణము, సూత్రాంధ్రవ్యాకరణము, శబ్దలక్షణసంగ్రహము, బాలవ్యాకరణము, నీతిచంద్రిక మొదలైన గ్రంథాలు రాశాడు. ఈయన రచనాశైలి పాఠకుడిని ఆకట్టుకొనేలా ప్రాచీన కావ్య భాషలో ఉంటుంది. ఈయన రాసిన బాలవ్యాకరణము నేటికీ ప్రామాణిక గ్రంథంగా ఉంది. నీతిచంద్రిక - బాలవ్యాకరణాలు లక్ష్య - లక్షణ గ్రంథాలుగా ప్రసిద్ధి పొందాయి.

ప్రవేశిక

మానవ జీవితంలో నీతి అనేది చాలా ముఖ్యమైన విషయం. ప్రతి మనిషికి సంపాదన ఎంత ముఖ్యమో పరోపకారం కూడా అంతే ముఖ్యం. లోభం అనేది ఉండకూడదు. లోభత్వం వల్ల తనకు కాని, ఇతరులకు కాని ప్రయోజనం ఉండదు. 'పిల్లికి బిచ్చం పెట్టనివాడు' అనే సామెత లోభిని దృష్టిలో పెట్టుకొని వచ్చిందే. మనం లోభం లేకుండా మన మిత్రులకు సహాయం చేయాలి. దీనికి సంబంధించిన కథను చదువుదాం. ఈ కథలు ఉత్తమపురుష కథనంలో ఉంటాయి.

I

హిరణ్యకుని పూర్వ వృత్తాంతం

చంపకవతి యను పట్టణము గలదు. అందు సన్న్యాసులు పెక్కండ్రు వాసము చేయుచుండుదురు. అందుఁ జూడాకర్ణుండను పరివ్రాజకుఁడు గలఁడు. అతఁడు తాను భోజనము చేసి మిగిలిన వంటకము భిక్షాపాత్రలోఁ బెట్టి చిలుక కొయ్య మీఁద నుంచి నిద్రపోవును. నేను సద్దుచేయక దానిమీఁదికెగిరి ప్రతిదిన మావంటకము భక్షించి పోవుచుందును. ఒకనాఁడు చూడాకర్ణుడు తన స్నేహితుఁడు వీణాకర్ణుఁడను సన్న్యాసితో మాటలాడుచుండ మాటిమాటికి మీఁదివంక చూచి తన గిలుకకఱ్ఱతో నేలమీఁద గొట్టి నన్ను వెఱపించుచు వచ్చెను. అప్పుడు వీణాకర్ణుఁడు "చూడాకర్ణుఁడా! యేమది మీఁదు చూచి నేల కఱ్ఱతోఁ దట్టుచున్నాఁడ"వని యడుగఁగాఁ జూడాకర్ణుఁ డిట్లనియె; "ఒక ఎలుక ప్రతిదినము చిలుకకొయ్య మీది పాత్రమునందున్న యన్నము భక్షించిపోవుచున్నది. నాకు దీని యుపద్రవము పెద్దదిగా నున్నది"యని చెప్పెను. ఆమాటలు వీణాకర్ణుఁడు విని "యెక్కడి యెలుక? యెక్కడి చిలుకకొయ్య? యింత యల్పజంతువున కింత పొడవున కెగురు బల మెక్కడినుండి వచ్చెను? దీని కేమయినను నిమిత్తము లేకమానదు. ఈ మూషికమునకింత బలిమియు నిక్కడి సదావాసమును, నిమిత్తము లేక సంభవింపవు".

ఆలోచించండి - చెప్పండి

- *ఎక్కడి ఎలుక? ఎక్కడి చిలుకకొయ్య? అనడంలో అంతరార్థం ఏమై ఉంటుంది?*

అని వీణాకర్ణుఁడు చెప్పఁగా విని చూడాకర్ణుఁడు "తడవులఁబట్టి యీ యెలుక యిక్కడ నొక లాఁగ తావు చేసికొని విడువక వాసము చేయుచున్నది. ఇట్లు వసించుటకు నిమిత్తము తెలిసినది కాదు. త్రవ్వి చూచెదఁగాక" యని చెప్పి యొక గుద్దలితో నేను వసించు వివరము త్రవ్వి చిరకాలోపార్జితమైన నాధనము సర్వము గ్రహించెను. తర్వాత సత్త్వోత్సాహములు లేక నానాఁడాహారము సహితము సంపాదించుకొనఁజాలక దిగులుపడి కృశించి, మెల్ల మెల్లఁగ సంచరించుచుండఁగాఁ జూచి చూడాకర్ణుఁ డిట్లనియె : "ధనము గలవాఁడె బలవంతుఁడు. ధనము గలవాఁడె పండితుఁడు. ధనము సర్వశ్రేయములకు నిదానము, ధనము లేనివాని జీవనమేల? ఈ మూషికము తన ధనము కోలుపోయి కదా తొంటి జవసత్త్వములుడిఁగి స్వజాతిసామ్యమును బొందెను. అర్థపరిహీనునకు నిరంతరము ఖేదము సంభవించును. నిరంతర ఖేదము వలన బుద్ధిహీనత్వము ప్రాప్తించును. బుద్ధిహీనతవలన సమస్తకార్యములు నిదాఘనదీపూరము లట్లు వినాశము నొందును, ధనవంతునకే పౌరుషమును, మేధాసంపత్తియు, బంధుమిత్రులును కలుగుదురు. పుత్రమిత్రవిరహితుని గృహమును, మూర్ఖుని చిత్తమును శూన్యములు. దారిద్ర్యము సర్వశూన్యము. దారిద్ర్యము కంటె మరణము మేలు. మరణ మాపాతయాతనావహము. దారిద్ర్యము యావజ్జీవము తీవ్ర వేదనాకరము. ఇంద్రియముల నామమున బుద్ధిని వచోధోరణిని బురుషుఁడు తొంటివాఁడయ్యు ధనమును బాసిన క్షణముననే లాఁతివాఁడగును. ఇది మహాచిత్రము" అని యా పరివ్రాజకుఁడు చెప్పఁ గావిని మిక్కిలి ఖిన్నుఁడనయి యిట్లు చింతించితిని.

ఆలోచించండి - చెప్పండి

- 'ధనము సర్వశ్రేయములకు నిదానము' మీ అభిప్రాయం చెప్పండి.
- 'దారిద్ర్యము సర్వశూన్యము' అనే మాటను బట్టి మీకేమర్థమయింది?

II

ఇఁక నా కిక్కడ వసింపఁ దగదు. ఇప్పుడు నా వృత్తాంతము పరులతోఁ జెప్పికోలును యుక్తము గాదు. అర్థనాశము, మనస్తాపము గృహమందలి దుశ్చరితము, వంచనము, పరాభవమును ప్రకాశింపఁ జేయఁదగదని పెద్దలు చెప్పుదురు. దైవానుకూల్యము లేక పౌరుషము చెడినప్పుడు మానవంతునికి వనవాసము కంటె సుఖము లేదు. కుసుమస్తబకము వలె మానవంతుఁడు సర్వజనుల మూర్ధము మీఁదనయిన నుండవలె. లేదా వనమందు సమసిపోవలె. ఇక్కడనే వాసము చేసుకొని యాచనతో జీవించెద నంటినా దానికంటె గర్హితము లేదు. ఒక ముక్కడిని యాచించుకంటె నిప్పులోఁబడి శరీరము తొఱఁగుటమేలు. అనృతమాడుటకంటె మౌనముమేలు. పరధనాపహరణముకంటెఁ దిరియుట మంచిది. వివేకహీనుఁడయిన ప్రభువును సేవించుటకంటె వనవాస ముత్తమము. యాచించుకొని బ్రతుకుటకంటె మరణము శ్రేయము, సేవావృత్తి మానమునువలె, యాచనావృత్తి సమస్త గౌరవమును హరించును. ఒకరి యిల్లు కాచి, వారి పెట్టువోఁతలకు దోసిలియొగ్గి యునికియు మిక్కిలి నింద్యము" అని నానావిధముల విచారించియు లోభము త్రిప్పులకు లోనయి మరల నర్థసంగ్రహము చేయవలె నని తలఁచి యచ్చోటనే నిలిచితిని. లోభము మోహమును బుట్టించును. మోహము దుఃఖము నుత్పాదించును, దుఃఖము జ్వలనము వలె స్వాశ్రయమునకు నాశము పుట్టించును కాఁబట్టి లోభమునకు బుద్ధిమంతుఁడు లోపడఁడు. తరువాత నేనక్కడ వదలకుంట చూచి చూడాకర్ణుఁడు నన్నుఁ గఱ్ఱతో విసరివ్రేసెను. ఆ వ్రేటు దైవవశము వలనఁ దప్పిపోయినది, తగిలియుండెనా యింతకు యమలోకములో బాఁతకాఁపనయి యుండనా? అనంతర మిట్లు చింతించితిని, ఆహా! ధనలోభము సర్వాపదలకు మూలము గదా! తద్వర్జనముకంటె లోకమందు సుఖమేదియు లేదు. ఆశ దిగనాడినవాఁడే సత్పురుషుఁడు. వాఁడే సర్వశాస్త్రములు చదివినవాఁడు. వాఁడే సర్వధర్మము లాచరించినవాఁడు. ఉదరముకయి పరులగోఁజక ప్రాప్తలాభమునకు సంతోషించువాఁడొక్కడు లోకమందు ధన్యుఁడు. వాఁడే సుఖి. తత్తత్కర్మానురూపముగా దేహికి దుఃఖములట్లు సుఖములు కోరకయే ప్రాప్తించుచున్నవి. అందులకయి ప్రయాసపాటు నిరర్థకము.

ఈ తావు తాతముత్తాతలు సంపాదించిన కాణాచిగాదు. భూమండలములో నింకఁ దావు దొరకదా! ఇక్కడ నుండనేల? ఈ చెడగరపుబోఁడ కట్టమోఁదులు వడి ప్రాణములు గోలుపోనేల? ఇంక నెక్కడనైన నొక్క విజనప్రదేశము చేరి కాలము పుచ్చుట మంచిది. శిలాంతరాళమందలి కప్పను భరించు దయామయుఁడయిన యీశ్వరుఁడు నన్నుఁ గాపాడకుండునా? అని చింతించి, మనసు గట్టిపఱచుకొని, యచ్చోటు విడిచి యీనిర్జనవనము చేరితిని. వనములోఁ గాయగసురులు భక్షించి పడియనీరు త్రాగి, యొక చెట్టునీడలో వసించి కాలము పుచ్చుట మంచిది గాని, ధనహీనుఁడనయి నలుగురిలో నుండరాదు. అనంతరము నాపుణ్యము వలన నా కీమిత్రుఁడు లభించెను. నా మహాభాగ్యము వలననే యిపుడు నీ యాశ్రయమను స్వర్గము దొరికినది. సత్సంగతికంటె లోకమందు మేలేదియులేదు. సంసార విష వృక్షమునకు రెండు ఫలము లమృతతుల్యములు; కావ్యామృతరసపాన మొక్కటి; సజ్జనసంగతి యొకటి."

అనిన విని మంథరుఁడిట్లనియె.

అర్థములు నిత్యములుగావు. యౌవనము ఝరీవేగతుల్యము. జీవనము బుద్బుదప్రాయము. కాఁబట్టి బుద్ధిమంతుఁడు సత్వరముగా ధర్మము సమాచరింపవలెను. సమాచరింపనివాఁడు పశ్చాత్తాపముఁబొంది శోకాగ్ని సంతప్తుఁడగును. నీవతి సంచయము చేసితివి. దాని దోషమిది. కాఁబట్టి యతి సంచయేచ్ఛతగదు. ఒరులకిచ్చి తాను భుజించినదే తనసొత్తు. పరుల కీక తాను గుదువక కూడఁబెట్టిన ద్రవ్యము చచ్చినతఱి వెంటరాఁబోదు, అని చెప్పి కూర్మము మఱియు నిట్లనియె.

జీవనార్థము మిక్కిలి యాయాసంపాటు సయితము వ్యర్థము. నీవు సకల ధర్మములు తెలిసినవాఁడవు. నీకు విస్తరించి చెప్పఁబనిలేదు. నీకు లఘుపతనకుఁడొకఁడు నే నొకఁడనుగాము. మనలను మూవురను దైవ మొక్కచోఁజేర్చెను. దొరికినంతటితోఁ గాలము గడుపుకొని సుఖముగా జీవింతము, అనిన హిరణ్యకుఁడు మిక్కిలి సంతోషించి యిట్లనియె.

మంథరా! నీవచనామృతము వర్షించి నా దురంతతాపము నివారించితివి. నేను ధన్యుఁడనయితిని. "మిత్రలాభమను లాభసంపద"యను వచనము నేఁడు నాకు లక్ష్యసమన్వితమయ్యెను.

ఆలోచించండి - చెప్పండి

- *ఆశ దిగనాడినవాడే సత్పురుషుడు. ఎట్లు?*
- *ధనహీనుడై నలుగురిలో నుండరాదు. ఎందుకు?*
- *'మనసుగట్టి పరచుకోవటం' అంటే ఏమిటి?*
- *'చచ్చిన తమ వెంట రాబోదు' అనడంలో మీకేమర్థమైంది?*

ఇవి చేయండి

I. అవగాహన - ప్రతిస్పందన

1. చూడాకర్ణుని మాటలను బట్టి మీకర్థమైన విషయమేమి? దానిపై మీ అభిప్రాయమేమిటో చెప్పండి.
2. 'ఆహా! ధనలోభము సర్వయాపదలకు మూలము కదా!' ఈ విషయాన్ని సమర్థిస్తూ, వ్యతిరేకిస్తూ మీ అభిప్రాయాలు చెప్పండి.
3. ఈ పాఠానికి పెట్టిన శీర్షికను విశ్లేషిస్తూ చెప్పండి.

4. **కింది వాక్యాలు ఎవరు, ఎవరితో అన్నారో గుర్తించి రాయండి.**

అ) అనృత మాడుటకంటె మౌనము మేలు.

ఆ) దీని కేమైనను నిమిత్తము లేక మానదు.

ఇ) సత్సంగతి కంటె లోకమందు మేలేదియు లేదు.

5. **కింది పద్యాన్ని చదివి భావాన్ని పూరించండి.**

ఒక్కఁడె చాలు నిశ్చల బలోన్నతుఁ డెంతటి కార్యమైన దాఁ
జక్క నొనర్పఁ గౌరవు లసంఖ్యులు పట్టిన ధేనుకోటులం
జిక్కగ నీక తత్ప్రబలసేన ననేక శిలీముఖంబులన్
మొక్కవడంగ జేసి తుదముట్టఁడె యొక్క కిరీటి భాస్కరా!

భావం : ____________ ఎంతటి పని ఐనా ____________ ____________ ఆవులమందను ____________ తన బాణాలతో ఆ బలమైన ____________ అర్జునుడే కదా!

6. **చూడాకర్ణునికి, వీణాకర్ణునికి మధ్య జరిగిన సంభాషణను రాయండి.**

II. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత

1. **'సంసార విషవృక్షమునకు రెండు ఫలము లమృతతుల్యములు' పాఠాన్ని ఆధారంగా చేసుకొని దీని గురించి వివరించండి.**

2. **'అర్థనాశం, మనస్తాపం, గృహమందలి దుశ్చరితం, వంచనం పరాభవం' - ఈ పదాల గురించి మీ రేరకంగా అర్థం చేసుకున్నారో సోదాహరణంగా రాయండి.**

3. **'వివేకహీనుడైన ప్రభువును సేవించుట కంటె వనవాస ముత్తమం' - దీని ఔచిత్యాన్ని గురించి చర్చించండి.**

4. **ఈ పాఠంలోని కథనవిధానాన్ని, రచయిత రచనావిధానాన్ని ప్రశంసిస్తూ రాయండి.**

5. **ఈ కథను ఓ చిన్న నాటికగా మలచండి.**

6. **మంథరుని మాటలను మీరు సమర్థిస్తారా? ఎందుకు?**

III. భాషాంశాలు

పదజాలం

1. **కింది వాక్యాలకు అర్థాన్ని మీ సొంత పదాల్లో రాయండి.**

అ) బుద్ధిహీనత వలన సమస్తకార్యములు నిదాఘ నదీపూరములట్లు వినాశము నొందును.

ఆ) ధనమును బాసిన క్షణముననే లాతివాఁడగును.

ఇ) పరధనాపహరణము కంటె దిరియుట మంచిది.

ఈ) ఉదరమునకయి పరుల గోజక ప్రాప్తలాభమునకు సంతోషించు వాఁడొక్కడు లోకమందు ధన్యుఁడు.

2. కింది పదాలకు ప్రకృతి – వికృతులను పాఠం నుండి వెతికి ఆ వాక్యాలను రాయండి.

అ) బోనం ఆ) శబ్దం ఇ) కర్జం ఈ) గీము

ఉ) గారవం ఊ) చట్టం ఋ) దమ్మము ౠ) సంతసం

3. కింది వాక్యాలు చదవండి. వ్యుత్పత్త్యులకు తగిన పదాలు రాయండి.

అ) పున్నామ నరకము నుంచి రక్షించువాడు. ________________

ఆ) దేహాన్ని ధరించినవాడు. ________________

ఇ) ఐశ్వర్యం ఉన్నవాడు. ________________

వ్యాకరణాంశాలు

1. కింది వాక్యాల్లోని సంధి పదాలను గుర్తించి, వాటిని విడదీయండి. అవి ఏ సంధులో సూత్రయుక్తంగా తెల్పండి.

అ) అందుఁ జూడాకర్ణుఁడను పరివ్రాజకుఁడు గలడు.

ఆ) తడవులఁ బట్టి ఈ యెలుక విడువక వాసము చేయుచున్నది.

పై వాక్యాల్లో సరళాదేశ, గసడదవాదేశ, ఉత్వ సంధులు, యడాగమము ఉండటాన్ని గమనించారు కదా! ఈ పాఠంలో సరళాదేశ, గసడదవాదేశ సంధిపదాలు ఇంకా ఏమేమున్నాయో గుర్తించి, సంధి సూత్రాలను రాయండి.

2. కింది పదాలకు విగ్రహవాక్యాలు రాసి, సమాసాలను పేర్కొనండి.

అ) చంపకవతి పట్టణము

ఆ) మహాభాగ్యము

ఇ) సేవావృత్తి

ఈ) పదాబ్జములు

ఉ) కలువకన్నులు

ఊ) మామిడిగున్న

ఎ) మృదుమధురము

ఉదా॥ చంపకవతి పట్టణము – చంపకవతి అనే పేరు గల పట్టణం.
సంభావనా పూర్వపద కర్మధారయ సమాసం.

3. 'పుంప్వాదేశసంధి'

* కింది పదాలు విడదీయండి. మార్పును గమనించండి.

ఉదా॥ అచ్చపు పూలతోట = అచ్చము + పూలతోట

అ) నీలపు గండ్లు =

ఆ) ముత్తెపు సరులు =

ఇ) సరసపుమాట =

* పైన పేర్కొన్న వాటిలో రెండు మార్పులను గమనించవచ్చు.

అ) మొదటిపదాలచివరన 'ము' వర్ణం లోపించింది. ము వర్ణం స్థానాన్ని పు వర్ణం ఆక్రమించింది.

ఆ) ప్రతి సంధిలోనూ మొదటిపదం గుణాలను తెల్పుతుంది. ఇవి విశేషణాలు.

* మొదటిపదం విశేషణం అయితే ఆ సమాసాలను 'విశేషణ పూర్వపద కర్మధారయ సమాసం' అంటారని మీకు తెలుసు. అంటే ఈ సంధి కర్మధారయ సమాసాల్లో ఏర్పడుతుందని తెలుస్తుంది. అంటే...

* కర్మధారయ సమాసాల్లో ము వర్ణానికి బదులు పు, ంపులు ఆదేశంగావస్తే దాన్ని పుంప్వాదేశసంధి అంటారు. ('ము' వర్ణం స్థానాన్ని పు 'పు' ంపు వర్ణం ఆక్రమిస్తుంది. దీన్నే వ్యాకరణ పరిభాషలో 'ఆదేశం' అంటారు.)

♦ కింది పదాలను విడదీసి సంధిసూత్రాన్ని సరిచూడండి.

అ) సింగపుకొదమ

ఆ) ముత్యపుచిప్ప

ఇ) కొంచెపునరుడు

4. వచనంలో శైలీభేదం

* కింది వాక్యాలు చదవండి. భేదాలు గమనించండి.

అ) ఆ పరివ్రాజకుడు సెప్పగా విని మిక్కిలి ఖిన్నుడనయితిని.

ఆ) ఆ సన్యాసి చెప్పగా విని చాలా బాధపడ్డాను.

ఇ) ఆ సన్యాసి జెప్పింది యిని శానా దుక్కమొచ్చింది.

* మొదటి వాక్యం ప్రాచీన శైలిని తెలుపుతున్నది.
రెండో వాక్యం శిష్టవ్యవహార శైలిని అనుసరించి ఉంది.
మూడో వాక్యం మాండలిక పద్ధతికి లోబడి ఉంది.

* కాలాన్ననుసరించి, ప్రాంతాన్ననుసరించి, సందర్భాన్ని బట్టి భాషను ఉపయోగించే విధానంలో మార్పు ఉంటుంది. ఇది భాషలో వైవిధ్యమేగాని, గొప్ప, తక్కువ అనే సంకుచితదృష్టికూడదు.

* కింది వాక్యాలను ఆధునిక వ్యవహారశైలిలోకి, స్థానిక మాండలికశైలిలోకి మార్చండి.
[ఈ మార్పులు చేసేటప్పుడు 'ము' వర్ణాలు, బిందుపూర్వక 'బు' కారాలు (ంబు), యడాగమాలు, క్రియారూపాలు (చేయును, జరుగును, చూడుము... వంటివి) మారడాన్ని గమనించండి.]

అ) వివేకహీనుడయిన ప్రభువును సేవించుటకంటె వనవాస ముత్తమము.

ఆ) ఎలుక ప్రతిదినము చిలుకకొయ్య మీఁది కెగిరి పాత్రమునందున్న యన్నము భక్షించిపోవుచున్నది.

ఇ) బుద్ధిహీనతవలన సమస్తకార్యములు నిదాఘనదీపూరములట్లు వినాశము నొందును.

భాషాకార్యకలాపాలు / ప్రాజెక్టు పని

- పాఠశాల గ్రంథాలయంలో పంచతంత్ర కథల పుస్తకంలోని కథలను చదవండి. మీకు నచ్చిన కథను మీ సొంతమాటల్లో రాసి ప్రదర్శించండి.

చదవండి - తెలుసుకోండి

కందుకూరి వీరేశలింగం (1848-1919)

భారతదేశం కథాసాహిత్యానికి ప్రసిద్ధిపొందింది. ప్రాచీనకాలంనుండే భారతీయ సాహిత్యంలో ప్రాచుర్యం పొందిన కథలు ఎన్నో ఉన్నాయి. విష్ణుశర్మ అనే పండితుడు అమరశక్తి అనే రాజు కొడుకులను వివేకవంతులను చేయడానికి పంచతంత్ర కథలను బోధిస్తాడు. అవే కథా రూపంలో వ్యాప్తి చెందాయి. వీటిని దాదాపు 200 భాషల్లోకి అనువదించారు. ఈ పంచతంత్ర కథలు మిత్రలాభం, మిత్రభేదం, కాకోలూకీయం (సంధి, విగ్రహం), లబ్ధప్రణాశం, అపరీక్షితకారకం (అసంప్రేక్ష్యకారిత్వం) అనే భాగాలుగా ఉన్నాయి. వీటిని తెలుగులోకి అనువదించినవారిలో ముఖ్యులు చిన్నయసూరితో పాటు కందుకూరి వీరేశలింగం. వీరేశలింగం పంతులు సంధి, విగ్రహం అనే భాగాలను తెలుగులోకి అనువదించాడు. ఈయన వీటితోపాటు రాజశేఖర చరిత్ర, ఆంధ్రకవుల చరిత్ర, అభాగ్యోపాఖ్యానం మొదలైన గ్రంథాలను, శతకాలను, నాటకాలను రాసి గద్యతిక్కనగా ప్రసిద్ధికెక్కాడు. స్త్రీవిద్యావ్యాప్తికి కృషిచేశాడు. సంఘసంస్కర్తగా పేరు పొందాడు.

సూక్తి

న్యాయంగా సంపాదించిన ధనంతోనే తనను పోషించుకోవాలి. అన్యాయంగా సంపాదించిన ధనంతో ఎవరు జీవిస్తుంటారో వారు సర్వ కర్మ బహిష్కృతులు అవుతున్నారు.

\- పరాశరస్మృతి